



## JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Kliimaministeerium  
info@kliimaministeerium.ee

Teie 27.10.2025

Meie 09.12.2025

nr 1-4/25/4674, KLIM/25-  
1175/-1K  
nr 8-2/8694

### Looduskaitseaduse ja metsaseaduse muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Kliimaministeerium on Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks esitanud looduskaitseaduse (LKS) ja metsaseaduse (MS) muutmise seaduse eelnõu (eelnõu). Justiits- ja Digiministeerium jätab eelnõu kooskõlastamata.

#### I. Sisulised märkused

1. **Halduskoormus** – alates 25.05.2025 jõustus hea õigusloome ja normitehnika eeskirja (HÕNTE) muudatus, millega kehtestati halduskoormuse tasakaalustamise reegel – iga halduskoormust suurendava nõudega tuleb kavandada ka halduskoormust vähendav muudatus (HÕNTE § 1 lg 4<sup>1</sup>). Reegli rakendamise juhis on kättesaadav meie veebilehel<sup>1</sup>.

Sisukokkuvõttesse tuleb lisada lahenduste mõju inimeste, ettevõtjate ja vabaühenduste halduskoormusele ning selle kasvu korral ülevaade, mille võrra olemasolevat halduskoormust vähendatakse (HÕNTE § 41 lg 2 p 3). Kuna tegelik halduskoormus suure tõenäosusega kasvab eelkõige maaomanikele selgesõnalise kohustuse seadmisega teha oma maal teatud invasiivsete võõrliikide osas tõrjet, siis tuleb loetleda ka need halduskoormust vähendavad meetmed, mida käesolev eelnõu ette näeb, millega saab nn halduskoormuse tasakaalustamise reegli lugeda täidetuks.

2. **Eelnõu § 1 p 8 (LKS § 14<sup>1</sup>)** – eelnõu ega seletuskiri ei ava seire, uuringu ja inventuuri eesmärki ja olemust, samuti seda, mille poolest need üksteisest erinevad või mida konkreetsetel uuritakse, seiratakse või inventeeritakse. Kuna eelnõuga tekib neil juhtudel kinnisasja omanikule talumiskohustus, siis peab tal olema ka võimalik eelnevalt teada, kas tema kinnistul riigile huvipakkuvaid loodusobjekte leidub ja kas ta seega peab olema valmis talumiskohustust täitma. Soovime näha, kas eelnõu koostajad on seda asjaolu analüüsinud, ilmselt tuleb täiendada lisaks eelnõule ka seletuskirja.

Lisaks: seletuskirjas on märgitud, et „Õuemaal tuleb arvestada lisaks kinnisasja omaniku õigusega privaatsusele ja sellisel juhul tuleb maaomanikku põhjalikumalt teavitada ja anda õigus soovi korral viibida ka inventuuri juures. Muul juhul tuleb maaomanikke inventuuridest teavitada vähemalt uuringu kavandaja või tellija kodulehe vahendusel.“. Meie hinnangul ei ole põhjendatud, et muul juhul piisab teavitamisest kodulehe vahendusel – tegemist on olulise põhiõiguse riivega (talumiskohustus) ning seetõttu tuleks kõiki maaomanikke ühetaoliselt teavitada olenemata

sellest, kas vajalikku tööd tehakse õuemaal või mujal. Palume eelnõus ette näha ühetaoline teavitamine.

- 3. Eelnõu § 1 p 8 (LKS § 14<sup>1</sup> lg 7 ja lg 8)** – lg 7 sätestab, et töö tegijal on õigus saada kinnistusraamatu ja rahvastikuregistri vastutavalt töötlejalt käesoleva paragrahvi lõigetes 5 ja 6 nimetatud ülesande täitmiseks vajalikke isikuandmeid ning neid sellel eesmärgil töödelda. Lõige 8 loetleb isikuandmeid, mida töö tegija võib töödelda siis, kui inventuur, uuring või seire viiakse läbi õuemaal: isiku nimi, isikukood, e-posti aadress ja elukohajärgne aadress.

Lõikes 8 loetletud andmed saadakse rahvastikuregistrist, eelnõust peab selguma, milliseid andmeid on õigus saada kinnistusraamatust. Palume eelnõu selles osas täiendada.

Samuti palume seletuskirjas selgitada, miks töödeldakse isiku elukoha andmeid, kui vajalik on töödelda andmeid, kellele kinnistu kuulub.

Seletuskirjas on selgitatud, et andmed kogutakse vastavatesse andmebaasidesse (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaseire infosüsteem). Eesti looduse infosüsteemis on keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 39<sup>5</sup> lg 8<sup>1</sup> kohaselt lubatud töödelda isiku nime, isikukoodi ja kontaktandmeid ja selles loetelus ei ole märgitud isikule kuuluvaid kinnistuid. Kui neid andmeid seal siiski töödeldakse, tuleb täiendada seaduses sätestatud andmekoosseisu.

Keskkonnaseire infosüsteem on asutatud keskkonnaseire seaduse (KeSS) §-ga 13. Juhime tähelepanu, et seaduses peab olema sätestatud, milliseid isikuandmeid andmekogus töödeldakse, palun seadust selles osas täiendada. Samuti peab seaduses olema toodud volitusnormi ulatus ehk milliseid küsimusi on seadusandja lubanud määruse tasandil reguleerida.

Lisaks: andmekogu ei asutata määrusega, vaid seadusega ning seega palume eelnõu täiendada ka KeSS § 13 lg 6 muutmise ja sõnastada lg 6 järgmiselt (arvestades konkreetse põhimääruse sisu:

(6) *[Andmekogu nimetus]* põhimääruse kehtestab *[valitsus või minister]* määrusega, milles sätestatakse:

- 1) vastutava töötleja ja volitatud töötleja ülesanded;
- 2) täpne andmekoosseis;
- 3) andmeandjad ja nendelt saadavad andmed;
- 4) andmete juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;
- 5) andmete säilitamise täpsemad tähtajad; 6) muud korralduslikud küsimused.

Kavandatava § 14<sup>1</sup> lõikes 8 nähakse ette alus isikuandmete töötlemiseks, kui isikule tuleb teatada õuemaal toimuvast seirest, uuringust ja inventuurist. Samas on lõike 1 kohaselt kinnisasja omanikul ka muudel juhtudel õigus uuringu jms juures olla. Kuidas sel juhul isikut teavitatakse, kui andmete töötlemise alus on ette nähtud kitsalt õuemaal toimuvast teavitamiseks. Leiame, et eelnõu tuleb täiendada, et oleks alus andmete töötlemiseks (kinnisasja omaniku teavitamiseks) ka siis, kui töö tegemine ei toimu vaid kitsalt õuemaal.

Palume seaduse sätete täiendamisel järgida Justiits- ja Digiministeeriumi veebilehel avaldatud juhist<sup>2</sup>.

- 4. Eelnõu § 1 p 8 (LKS § 14<sup>1</sup> lg 10)** – kavandatav norm sätestab, et „inventuuri, seire või uuringu aruanne on haldusmenetluse seaduse (HMS) § 39 tähenduses eksperdi arvamus“. HMS § 39 lg 1 sätestab: "Haldusorgan kaasab eksperdi või tunnistaja haldusmenetlusse tema nõusolekul, kui seadus ei näe ette tema menetluses osalemise kohustust."

Seega seire/uuringu tellija ei saa olla automaatselt ekspert HMS § 39 tähenduses, kuna tekib küsimus kaasamisest haldusmenetlusse ja tasustamisest (HMS § 39 lg 4). Lisaks ei saa kedagi lugeda eksperdiks, sest eksperdiks saab olla spetsiifiliste eriteadmistega isik.

Kui eesmärk on tagada kvaliteet ja põhjendatus (seletuskirja lk 9), tuleb seda sättes selgesõnaliselt väljendada. Arusaamatuks jääb samas, kuidas inventuur oma tavapärasest tähenduses saab olla põhjendatud – tegemist on millegi allesoleku, arveloleku vms kontrollimine.

Palume eelnõu parandada.

5. **Eelnõu § 1 p 12 (LKS § 18<sup>1</sup>)** – LKS täiendamine §-ga 18<sup>1</sup> (loodusväärtuse kaitseks lepingu sõlmimine). Sätte idee kattub olemasoleva LKS §-s 18 sätestatud loodushoiutoetuse mehhanismiga. LKS § 18 võimaldab maksta toetust vajaliku töö tegemiseks, toimib lepingulise mehhanismina ning on paindlik ja vabatahtlik. Seega tuleks seletuskirjas selgitada kavandata § 18<sup>1</sup> seost olemasoleva §-ga 18. Kas uus mehhanism asendab või täiendab loodushoiutoetust? Millistes olukordades millist mehhanismi kasutatakse? Palume neile küsimustele seletuskirjas vastata.

Eelnõus kasutatakse terminit „loodusväärtus“, mis ei ole LKS-is defineeritud. Kehtiv seadus kasutab mõisteid „kaitstavad loodusobjektid“ (LKS § 4), „elupaik“ ja „liik“ (LKS § 3) ning „loodusliku mitmekesisuse säilimine“ (KeÜS § 1 p 3). Seega tuleks eelnõus defineerida „loodusväärtus“ või kasutada kehtivat terminoloogiat.

Eelnõu § 18<sup>1</sup> lg 4 määrab Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KiK) riigi volitatud esindajaks. Kehtiv LKS § 21 määrab kaitstavate loodusobjektide valitsejaks Keskkonnaameti (KeA). LKS § 22 määrab valitsemise sisu. Uue institutsiooni kaasamine võib tekitada segadust pädevuse osas. Seega tuleks lahendada eelnõus institutsioonide pädevuse küsimus. Selgitada tuleb KiK ja KeA rolle.

Kokkuvõte: seletuskirjas tuleb täiendada selgitada, milline on loodava § 18<sup>1</sup> seos LKS §-ga 18. Samuti tuleb üle vaadata terminite kasutamine – kas defineerida mõiste „loodusväärtus“ või kasutada kehtivas seaduses kasutatavat terminoloogiat. Palume üle vaadata ka institutsioonide pädevuse küsimus ning selgitada, millised on KiK ja KeA rollid.

6. **Eelnõu § 1 p 14 (LKS § 20<sup>3</sup> lg 2)** – kavandata § 20<sup>3</sup> lg 2 annab otsustuspädevuse Keskkonnaameti peadirektorile, samas kui LKS § 20 lg 2 sätestab: "Kinnisasja omandamise ettepaneku tegemise õigus on kinnisasja omanikul, kaitstava loodusobjekti valitsejal või valdkonna eest vastutaval ministril. Kinnisasja omandamise algatamise ning omandamise otsustab valdkonna eest vastutav minister." See loob paralleelse pädevussüsteemi, mis on segadust tekitav.

Palume seletuskirjas selgitada, miks kasutusvalduse seadmise otsustamine KeA peadirektori poolt (§ 20<sup>3</sup> lg 2) erineb kinnisasja omandamise otsustamisest valdkonna eest vastutava ministri poolt (LKS § 20 lg 2).

7. **Eelnõu § 1 p 14 (LKS § 20<sup>3</sup> lg 4)** – eelnõuga sätestatakse, et juhul, kui kinnisasja koormavad hüpoteegid, tuleb kasutusvaldus seada kinnistusraamatus hüpoteekidest kõrgemale järjekohale. Selleks, et saaksime normi osas hinnangu anda, tuleb seletuskirja täiendada ja selgitada, miks peab kasutusvalduse seadma hüpoteegist kõrgemale järjekohale ning kas selleks on ka vaja hüpoteegipidaja nõusolekut.

8. **Eelnõu § 1 p 22 (LKS § 45<sup>1</sup>)** – kasutatakse termineid „loodusväärtus“ ja „haljastus“, mis on eelnõuga ja ka kehtiva õigusega reguleerimata, samas tavalisest sisust tulenevalt avarad võimaldades kehtestada omanikule ulatusliku kohustuse. Seetõttu tuleb terminid eelnõus defineerida.

Kuigi kohalikul omavalitsusel on õigus kehtestada heakorraeeskirju, tuleb arvestada, et inventeerimise kohustuse kehtestamine kinnistuomanikule võib olla ulatuslik sekkumine omandiõigusesse. Inventeerimise kohustuse eesmärgiks on loodusväärtuste väljaselgitamine. Seega võib tekkida olukord, kus kohalik omavalitsus kehtestab omanikele ulatusliku kohustuse ilma, et oleks teada, et kinnistul on loodusväärtusi. Selline lahendus ei pruugi olla kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.

Ehitusseadustik (EhS) sätestab juba projekteerimistingimuste kaudu haljastuse põhimõtete määramise (EhS § 26 lg 4 p 9). Seletuskirjas tuleb hinnata ja põhjendada, kas eraldi inventeerimise kohustus on vajalik või piisab olemasolevast regulatsioonist. Leiame, et piisab olemasolevast regulatsioonist.

Planeerimiseseadus (PlanS) sätestab, et planeerimisalase tegevuse korraldajal on õigus saada planeeringu koostamiseks tasuta teavet (PlanS § 11 lg 2). Inventeerimise kohustuse kehtestamine võib olla vastuolus selle põhimõttega, kui see paneb kinnistuomanikule lisakulud.

Kokkuvõttes: tuleb tagada, et inventeerimise kohustus on proportsionaalne ja ei too kaasa ülemäärast koormust kinnistuomanikele. Üle tuleb vaadata eelnõu kooskõla PlanS ja EhS nõuetega, eriti projekteerimistingimuste osas (EhS § 26, § 27). Samuti tuleb täpsustada, millistes olukordades ja millises ulatuses saab kohalik omavalitsus inventeerimise korda kehtestada, arvestades, et looduskaitse on riiklik ülesanne (LKS § 70<sup>2</sup> lg 1). Eelnõu sõnastuses on puudu menetluslikud tagatised, mis tähendab, et säte peaks sisaldama viiteid menetluslikele tagatistele, näiteks õigusele vaidlustada inventeerimise tulemused või nõuded. Palume eelnõu täpsustada.

**9. Eelnõu § 1 p 24 (LKS § 57 lg 3<sup>1</sup>) –** luuakse volitusnorm kehtestada võõrliikide nimekirj. Seletuskirja kohaselt annab volitusnorm aluse ka hävitamiskohustuse sätestamiseks.

Me ei saa selle seisukohaga ei saa nõustuda, sest leiame, et avalik-õigusliku kohustus tuleb sätestada seaduses (parlamendi poolt).

Lisaks jääb arusaamatuks ka hävitamiskohustuse sisu. Kehtiv LKS sätestab, et keelatud on lasta loodusesse võõrliikide elusaid isendeid ja istutada või külvata loodusesse võõrtaimeliike. Ilmselt on sõnaga "loodusesse" peetud silmas laiemat ala kui näiteks inimese koduõu või -aed. Seega jääb arusaamatuks, kellele täpselt kohustus laieneks, kas hävitada tuleb vaid enda istutatud, külvatud taimed või kõik seda liiki taimed jne.

Juhime tähelepanu, et põhiseaduse §-st 3 tuleneva olulisuse põhimõtte kohaselt peab kõik olulise otsustama seadusandja (parlament). Avalik-õigusliku kohustuse puhul peaks parlament seega otsustama vähemalt kohustuse olemuse, selle kohustatud subjektid, kohustuse ulatuse jm olulised aspektid. Väide, et juba kehtivast seadusest sai kohustuse tuletada, ei ole piisav, sest kohustus peab olema sõnastatud selgesti ja mõistetavalt.

Palume eelnõu täiendada ja näha eelnõus ette tekkiva avalik-õigusliku kohustuse olulised aspektid.

Soovime tähelepanu juhtida ka seletuskirjas olevale väitele: „Kuna võõrliikide kasvatamise keeld kehtis juba varem, ei saa öelda, et tegu oleks uue kohustuse või kuluga.“ See väide on väär - see, et on keeld võõrliike kasvatada, ei tähenda, et varem oli kinnisasja omanikul kohustus neid hävitada.

Lisaks: millise normi alusel jätkab KeA kinnisasja omanike toetamist karuputke võõrliikide tõrjel? Selline toetamine peab ka eelnõust nähtuma. Veelgi enam – määrus, mis kehtestab võõrliikide loetelu, loetleb lisaks karuputkele ka teisi taimi ja ka loomaliike. Tõstatame küsimuse, kas kinnisasja omanik peab hakkama hävitama kõiki võõrliike või ainult karuputket, mida toetab KeA? Kas KeA on valmis toetama ka võõrliigi alla kuuluvate loomade tõrjumist?

Seletuskirjas puuduvad näited, kui palju maksab nt signaalvähi või kährikkoera hävitamine, palume seletuskirja täiendada. Kui nt võõrliigi alla kuuluvate loomade hävitamist normiga sätestada ei soovita, siis vajab eelnõu selles osas muutmist.

## **II. Vastutuse normidega seotud märkused**

**10. Eelnõu § 1 p-d 26–41 –** me ei ole veendunud, et LKS rikkumise eest ettenähtud karistused peegeldavad adekvaatselt rikkumise raskust ja võimaldavad määrata igal juhtumil tõhusa karistuse nii füüsilisele kui ka juriidilisele isikule.

Esiteks ei ole selge, mille järgi on eelnõu koostamisel valitud füüsilise ja juriidilise isiku karistuste proportsioonid.

Näiteks täiendatakse eelnõu punktiga 27 LKS-i mitme uue koosseisuga, millest nii mõnelgi juhul on füüsilisele isikule ette nähtud karistusseadustiku (KarS) üldosa kohane sanktsiooni maksimummäär ehk 300 trahviühikut (nt LKS § 71<sup>1</sup>, 71<sup>2</sup>, 71<sup>4</sup>, 71<sup>6</sup>, 71<sup>7</sup>, 71<sup>8</sup>) ent vastavate koosseisude juures olevad juriidilise isiku karistuse maksimumid varieeruvad 50 000 euro (LKS § 71<sup>4</sup>, 71<sup>6</sup>, 71<sup>8</sup>), 150 000 euro (LKS § 71<sup>7</sup>) ja 200 000 euro vahel (LKS § 71<sup>1</sup>, 71<sup>2</sup>) – kusjuures mitte ühelgi juhul pole rakendatud juriidilise isiku karistuse ülemmäära, s.o 400 000 eurot. Näitena toodud vastuolud esinevad ka teiste eelnõupunktide juures, millega nähakse ette uued väärtekoosseisud või muudetakse seniseid väärtekoosseise.

Leiame, et sama teo eest ettenähtud füüsilise ja juriidilise isiku karistused olema üldjuhul samas proportsioonis KarS üldosas ettenähtud sanktsiooniraamiga. See tähendab, et kui füüsilist isikut saab karistada kuni sanktsiooni maksimumiga (300 trahviühikuga), peaks sama teo eest olema võimalik karistada ka juriidilist isikut sanktsiooni maksimumiga (400 000 eurot).

Saame aru, et põhjendatud juhtudel võib sellest üldreeglist kõrvale kalduda, kuid vastavaid valikuid peab sellisel juhul seletuskirjas põhjendama.

- 11. Eelnõu § 1 p 27** – kavandatud §-des 71<sup>1</sup>, 71<sup>2</sup>, 71<sup>4</sup> ja 71<sup>9</sup> nimetatud rikkumiste eest ette nähtud karistuse ülemmäärad on osaliselt vastuolus nende koosseisude raskuse kohta seletuskirjas märgituga.

Seletuskirjas (lk-l 19) on öeldud järgmist: "Ehitamise puhul puudub enamasti võimalus hinnata tagantjärele kahju konkreetsete liikide isenditele või ka keskkonnavastutuse mõttes kahju elupaigale, seega on rahatrahv ainus hoitav meede. Kui hinnata keskmise hoone maksumust, siis see on kümnetes kuni sadades tuhandetes, seega peaks võimalik sanktsioonimäär seda kordades ületama." Samas on LKS §-des 71<sup>1</sup> ja 71<sup>2</sup> sätestatud juriidilise isiku trahvi ülemmääraks vaid kuni 200 000 eurot ning seletuskiri ei ava, miks ei soovi nende paragrahvide puhul rakendada trahvi maksimummäära.

Sarnaselt kirjeldab seletuskiri kaitstaval loodusobjektidel poollooduslike koosluste kaitse nõuete rikkumist: „Näiteks kaitstaval loodusobjektidel sõiduki, maastikusõiduki või ujuvvahendiga liikumise nõuete rikkumise korral on arvestatud, et kuna kaitsevööndid on erineva rangusega piirangutega ja kooslused, mida kaitstakse, võivad olla äärmiselt tundlikud (rabas või liivasel rannal samblikukihi taastumine võib võtta aastakümneid), siis nimetatud rikkumise tagajärg võib olla väga raske ning seetõttu on nimetatud teo eest ette nähtud maksimumilähedane võimalik karistus.“

Eelnõu kohaselt ei ole LKS § 71<sup>9</sup> nimetatud rikkumise eest juriidilisele isikule ette nähtud maksimumilähedast võimalikku karistust, vaid karistada on võimalik kuni 100 000-eurose rahatrahviga. Arvestades aga seletuskirja markantset näidet sellest, kus ettevõtja (eelduslikult seega juriidiline isik) istutas 80 hektarilisele hoiualale 128 000 kuuse- ja kaseistikut ning hävitas sellega potentsiaalselt 80 hektarit Natura 2000 kaitseala, peaks tõsiselt kaaluma selle ülemmäära tõstmist. Ülemmäära tõstmine oleks ka kooskõlas kaude seletuskirjast välja joonistuva sõnumiga, et LKS § 71<sup>9</sup> nimetatud rikkumine on raskem väärtegu kui MS ebaseadusliku raie koosseis (MS § 68). Kuna plaanis on MS §-s 68 sätestatud rikkumise eest tõsta juriidilise isiku karistuse ülemmäär 100 000 eurole – samas oleme meie olnud seisukohal, et ka seal järgida loogikat – kui rahatrahv füüsilisele isikule on 300 trahviühikut, siis peaks ka juriidilise isiku karistuse ülemmäär olema 400 000 eurot – siis peaks ka siin ikkagi karistuse ülemmäära tõstma.

Olgu välja toodud seegi, et seletuskirjas räägitakse LKS § 71<sup>9</sup> selgituste juures lisaks kaitstaval loodusobjektidel sõiduki, maastikusõiduki või ujuvvahendiga liikumise nõuete rikkumisest (võib-olla peaks siin seletuskirja struktuuris muudatusi tegema), mille tagajärge kirjeldatakse väga raskena, kui kaitstav maastik on äärmiselt tundlik. Kavandatav LKS § 71<sup>4</sup> ei peegelda samamoodi seda väidetavat rikkumise raskust, nähes juriidilisele isikule karistusena ette vaid kuni 50 000-eurose rahatrahvi.

Palume eelnõu ja seletuskiri kooskõlla viia.

- 12. Eelnõu § 1 p 35** – LKS §-des 74<sup>16-18</sup> ja LKS §-des 74<sup>22-24</sup> ettenähtud rikkumiste karistused ei pruugi olla kooskõlas ühiskondliku õiglustunde tagamise eesmärgiga.

Me ei ole üheselt veendunud, et lindude *tahtliku* häirimise; lindude ja nende pesade ja munade *tahtliku* kahjustamise ning lindude ja nende pesade ja munade *tahtliku* hävitamise eest ettenähtud karistused on kohased reageerimaks metsatöösturite teadlikule lindude, nende pesade ja munade häirimisele/kahjustamisele/hävitamisele. Kuna seletuskirjas ei ole valitud trahvimäärade (vastavalt LKS § 74<sup>16</sup>–74<sup>18</sup> eest 30 000, 30 000 ja 50 000 eurot) kohta esitatud ühtegi põhjendust, siis on praegusel hetkel väga keeruline nende karistuste piisavuses veenduda. Linnudirektiiviga pesitsevatele lindudele antud eriline kaitse ja Euroopa Kohtu hiljutised otsused pigem võimaldavad põhjendada nende karistuste ülemmäärade tõstmise vajadust. Siinkohal on taas väike vastuolu seletuskirja põhjenduste ja karistuste suuruse vahel, lk 21 on väga kenasti selgitatud, et linnudirektiivi järgi peavad karistused olema mõjuvad, hoiatavad ja tõhusad, ent on jäetud selgitamata, miks on siiski valitud võimalikult tuntavalt madalamad ülemmäärad. Ilmselt on need põhjendused ka seletuskirja struktuuri mõttes veidi vales kohas, sest ei puuduta vaid LKS § 74<sup>25</sup> nimetatud koosseisu ehk looduslikult esinevate linnuliikide isenditega tehingute tegemist, vaid looduslikult esinevate linnuliikide kaitset laiemalt – ja pigem just munade ja pesades olevate poegade kahjustamist ja hävitamist.

Sama tagasiside kehtib ka LKS §-des 74<sup>22-24</sup> sätestatud väärtegade kohta, mis oma olemuselt on lisaks veel ka otseselt majanduslikule kasule suunatud väärted. I kaitsekategooria liigi isendiga tehingu tegemise keelu rikkumine on olemuselt tõsine rikkumine, mille eest ette nähtud karistus juriidilisele isikule (kuni 50 000 eurot) ei pruugi olla kohane. Märgime sedagi, et järgmisel aastal lisanduvad KarS-i kaitsealuste liikide olulise kogusega kauplemisega seonduvad kuriteod (EL keskkonnakuritegude direktiivi 2024/1203 artikkel 3 lg 2 punktid n ja o, mille eest peab olema juriidilise isiku karistuse ülemmäär vähemalt 24 000 000 eurot või 3% juriidilise isiku ülemaailmsest kogukäibest (direktiivi 2024/1203 artikkel 7 lg 3 b)).

Palume rikkumiste eest määratavad karistused üle vaadata ja nende sätestamisel arvestada ka ühiskondliku õigustunde tagamise eesmärgiga.

- 13. Eelnõu § 1 p 27 – LKS § 71<sup>6</sup> kohaldamisala** vajaks meie hinnangul seletuskirjas täpsustamist. Seletuskirja (lk 18) kohaselt on LKS § 71<sup>6</sup> vastutusnorm nõuete kohta, mis on sätestatud LKS § 29 lõikes 2 (loodusreservaadis viibimise keeld), § 30 lõike 2 punktis 6 ja § 31 lõike 2 punktis 11 (rahvaürituste korraldamise keelud). Samas ei avata seletuskirjas, kas rahvaürituse korraldamise kohta kehtestatud piirangute all mõeldakse nt: üldist keelupiirangut kaitsealal viibida/rahvaüritust korraldada olukorras, kus selle tegemist ei õigusta ka seaduses ettenähtud erandid – nt LKS § 29 lg 2; Mukri looduskaitseala kaitse-eeskirja § 10 lg 2 p 1, või kaitseala valitseja poolt kehtestatud lisapiiranguid/tingimusi olukorras, kus keegi soovib kaitsealal korraldada rahvaüritust ja asjakohasel juhul selle kaitseala valitsejaga kooskõlastab.

Täiendavalt juhime tähelepanu, et seletuskirjas (lk-l 19) on kaitsealal liikumist ja (rahva)ürituste korraldamist võrreldud üksikisiku ja selles valdkonnas tegutseva ettevõtja perspektiivist. Õiguse rakendamise aspektist tuleks läbi kaaluda ka sellised juhud, kus „väljasõidu ja pikniku rohelisse“ nt looduskaitsealal korraldab 30-liikmeline suguvõsa ühiselt ilma konkreetse „organisaatorita“.

Lisaks: kui sellisel juhul rikutakse LKS § 71<sup>6</sup> (nt teadmatusest või hoolimatusest), võivad tõusetuda küsimused konkreetse teo täideviijatest/osavõtjatest ning vastutuse ja karistuse proportsionaalsusest, sealhulgas nt: kas vastutatakse? kas vastutatakse kaastäideviijatena või mitte; kas igale matkalisele karistuse kohaldamine kuni 300 trahviühiku ulatuses on proportsionaalne (nt juhul, kui matkalised liikused „hanereas“ ning jalutamisega kahjustatud looduskeskkond seega reeglina väiksem, kui nt „kobaras“ või „ahelikus“ liikumisel)?

Palume seletuskirja täpsustada.

### **III. Muud märkused eelnõu ja seletuskirja kohta**

- 14.** Palume arvestada ka eelnõu ja seletuskirja failides esitatud normitehniliste märkustega ja märkustega eelnõu seletuskirja kohta.

Palume parandatud eelnõu Justiits- ja Digiministeeriumile uuesti kooskõlastamiseks esitada.

Lugupidamisega

*(allkirjastatud digitaalselt)*

Liisa-Ly Pakosta  
justiits- ja digiminister

Lisa: Eelnõu ja seletuskirja failid Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega

Kärt Voor 5868 0033, Kart.Voor@justdigi.ee  
Kristel Niidas  
Margreth Adamson  
Mari Käbi  
Kadri Laud  
Anna Leena Neering  
Steven Andrekson  
Alar Teras  
Joel Kook